

POSTANOWIENIE

14 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 14 marca 2024 r. w Warszawie
zażalenia P. spółki akcyjnej w W.

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 12 października 2023 r., VII AGa 874/22,

w sprawie z powództwa T. spółki akcyjnej w W.

przeciwko P. spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania zażaleniowego do orzeczenia
kończącego postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 12 października 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w następstwie apelacji powoda T. S.A. w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 marca 2022 r., uchylił zaskarżony wyrok częściowo, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punktach pierwszym i drugim w części dotyczącej powoda T. S.A. w W. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż skala nieprawidłowości w zakresie wykładni oświadczeń woli złożonych przez strony, kreujących wiążący je stosunek prawny, jest tak daleko

idąca, że skutkuje uznaniem, iż Sąd pierwszej instancji zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania. Tylko formalnie wyrok odnosi się do zgłoszonego żądania, oparty został natomiast na ustaleniach i ocenach prawnych, które w szcążkowym i dalece niewystarczającym zakresie wyczerpują przedmiot sprawy. Sąd Okręgowy wydał wprawdzie rozstrzygnięcie o zgłoszonych roszczeniach, ale rozstrzygnięcie to nie ma ani wystarczającej podstawy faktycznej, ani nie wynika z poddającej się kontroli instancyjnej oceny prawnej.

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. przez przyjęcie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej i czy rzeczywiście wystąpiła w sprawie. Dokonywana ocena powinna mieć zatem charakter formalny, skupiać się wyłącznie na ustanowionych w powyższych przepisach przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i nie może wkraczać nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten sąd innych przepisów prawa procesowego, nie związanych bezpośrednio ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 listopada 2012 r. IV CZ 147/12, OSNC 2013, Nr 3, poz. 41; z 29 października 2015 r., I CZ 92/15, niepubl. i z 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/16, niepubl.).

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Apelacyjny jako przyczynę uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wskazał nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji. Sąd Najwyższy wskazywał wielokrotnie, że nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu

art. 386 § 4 k.p.c. jest wadliwością rozstrzygnięcia polegającą na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, iż wystąpiła przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22; z 12 lutego 2002 r. I CKN 486/00, OSP 2003, z. 3, poz. 36; z 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, OSNC-ZD 2014/3/57; z 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15, niepubl. i z 7 kwietnia 2016 r., II CZ 6/16, niepubl.). Sąd Najwyższy wyjaśnił już również, że o nierozpoznaniu istoty sprawy nie świadczy potrzeba poczynienia nowych ustaleń co do okoliczności faktycznych sprawy, choćby decydujących z punktu widzenia kierunku jej rozstrzygnięcia. Dokonanie przez sąd drugiej instancji odmiennej oceny prawnej i związana z tym potrzeba poczynienia dodatkowych ustaleń faktycznych nie upoważnia więc co do zasady do zarzucenia sądowi pierwszej instancji nierozpoznania istoty sprawy, a wskazuje jedynie, że istota sprawy nie została rozpoznana prawidłowo (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2016 r., II CZ 113/16, z dnia 20 stycznia 2017 r., I CZ 1/17, z dnia 26 czerwca 2020 r., V CZ 25/20 i z dnia 26 lutego 2021 r., I CZ 88/20, wszystkie niepubl.).

Wytykane przez Sąd Apelacyjny uchybienia Sądu Okręgowego wskazują, że Sąd pierwszej instancji rozpoznał dochodzone roszczenie w sposób, który Sąd odwoławczy uważa za nieprawidłowy. Także podniesiona przez ten Sąd kwestia wykładni oświadczeń woli stron dotyczy prawidłowości zastosowania prawa materialnego. Niedostateczna i nieprawidłowa – w ocenie Sądu Apelacyjnego - wykładnia łączącej strony umowy dokonana przez Sąd Okręgowy nie jest równoznaczna z nierozpoznaniem istoty sprawy, a dokonanie tej wykładni w sposób - zdaniem Sądu odwoławczego – prawidłowy należało, zgodnie z obowiązującym modelem apelacji pełnej, do obowiązków Sądu Apelacyjnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lutego 2017 r., I CZ 27/17, niepubl.). Wydania wyroku kasatoryjnego nie uzasadniała również stwierdzona przez Sąd Apelacyjny potrzeba poczynienia dodatkowych ustaleń faktycznych czy też przeprowadzenia w sprawie dodatkowych dowodów, skoro w sprawie nie zachodzi

potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, konieczność zaś poczynienia ustaleń faktycznych nie uzasadnia wniosku, że to Sąd Apelacyjny dokonywałby po raz pierwszy lub ponownie wszystkich ustaleń faktycznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2021 r., V CZ 66/20, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

(r.g.)